

Research Paper
(Quantified)

The effect of school culture on academic alienation with the mediating role of basic psychological needs among first year high school students in Lorestan province.

Hasan Ghalavandi

Professor, Educational Management Department, Urmia University, Urmia, Iran

Receive:

12 September 2023

Revise:

28 October 2023

Accept:

24 December 2023

Keywords:

school culture,
basic psychological needs,
academic alienation,
first year high school
students.

Abstract

The present study was conducted with the aim of analyzing the relationship between school culture and academic alienation with regard to the mediating role of basic psychological needs using the descriptive-correlational method. The statistical population includes all the students of the first year of high school in Lorestan province, which was a total of 23223 people, of which 400 people were selected as a statistical sample using the multi-stage cluster sampling method. The data collection tools were three standard questionnaires, Alessandro and Sade's school culture (1997), LaGuardia et al.'s (2000) basic psychological needs, and Dillon and Groat's (1976) academic alienation. The research data after collection were analyzed using Lisrel and SPSS statistical software.. The results showed that school culture has a direct effect on basic psychological needs (0.67). The t statistic of this effect is also (8.72), which is positive and significant at the 0.001 level. The direct effect of school culture on academic alienation is (-0.27). The t statistic of this effect is also (-3.12), which is negative and significant at the 0.01 level. The direct effect of basic psychological needs is on academic alienation (-0.47). The t-statistic of this effect is also (-4.41), which is negative and significant at the 0.001 level. The indirect effect of school culture on academic alienation is (-0.31). The t statistic of this effect is also (-4.20), which is negative and significant at the 0.001 level. Considering that this effect affects academic alienation through basic psychological needs, as a result, the mediating role of basic psychological needs in the relationship between school culture and students' academic alienation is confirmed.

Please cite this article as (APA): Ghalavandi, H. (2023). Analysis of the relationship between school culture and basic psychological needs with alienation of education. *Management and Educational Perspective*, 5(3), 225-247.

Publisher: Iranian Business Management Association	https://doi.org/10.22034/jmep.2023.424346.1276	
Corresponding Author: Hasan Ghalavandi		
Email: galavandi@gmail.com	Creative Commons: CC BY 4.0	

Extended abstract

Introduction

One of the most important problems of the contemporary period, which many societies are suffering from and which has occupied the minds of thinkers, is the problem of alienation (Mohseni Tabrizi, 1991). Alienation, which includes feelings of hopelessness and loneliness, dates back to the time when people established relationships with themselves and those around them (Karatepe et al., 2021). A review of the conducted researches shows that there are factors that are the basis of students' academic alienation. According to Hascher & Hagenaver (2011), the motivation is the connecting concept of alienation with other variables. Self-determination theory is one of the most important theories in the field of motivation. This theory is based on the assumption that the living organism has a primary, internal and basic system of psychological needs that become more complex during growth and interaction with the environment, until it becomes more complex systems of behavior (Desi and Ryan, 2000). These needs include autonomy, competence and relatedness (Vansteenkiste & Deci, 2004). The conceptualization of basic psychological needs has been confirmed in research on how teachers influence students' motivation and behavior through the ways in which teachers support or hinder students' autonomy (Sharp & Pelletier, 2009). Also, according to the theory of ecological systems, culture is one of the factors that can influence the behavior in individual environments, such as the behavior of students and teachers in the classroom (Berk, 2011). On the other hand, schools try to transfer the cultural heritage of society from one generation to another and support the socialization of their beneficiaries with organizational culture. The concept of school culture is defined as a set of shared ideas, assumptions, values, and beliefs that give the school its identity and indicate the behaviors expected of school members. School culture can be defined as all the ideals, values, norms, beliefs, traditions and other cultural symbols that help determine the quality of the school (Bozkurt, 2023).

The current research tries to answer and explain the question that "Does school culture have an effect on academic alienation with the mediating role of basic psychological needs among students of the first year of high school in Lorestan province?"

Theoretical framework

School culture

School culture is a complex concept that includes values, beliefs, attitudes and behaviors that shape how people interact and communicate in an educational environment. School culture is common assumptions, beliefs and values that are the basis of people's behavior in a school. A positive school culture is characterized by shared values, high expectations, and a focus on continuous improvement; while a negative school culture is associated with low expectations, pessimism about the future, and lack of trust (Dawkins et al., 2021).

Basic psychological needs

Self-determination theory is a macro-level theory that explains aspects of human motivation, behavior, well-being and psychological adjustment. This theory generally deals with the factors that facilitate or hinder self-actualization in humans. According to self-determination theory, people have an innate desire for growth and integration. The desire to explore the environment, curiosity and pursuing inherently challenging and satisfying activities are manifestations of this desire. The basis of the theory of self-determination is the basic needs, which are considered as the necessary energy to help active involvement with the environment, healthy psychological functioning, development of skills and healthy growth. These needs exist naturally in all humans. This theory postulates that the fulfillment of basic

needs is necessary for effective internalization of behaviors, psychological development, motivation, and well-being (Mirzaei Fandokht et al, 2020).

Academic alienation

Alienation is not a new concept, and education experts, managers and school staff are aware of the existence of alienated students in their schools and classrooms. These students show different behaviors; for example, some of them are sitting in class and just staring at the teacher. They insult the teachers, disrupt the class; and when these behaviors exceed their limits, they leave the school. Some of these students leave school for a while, and others withdraw from school forever. These teenagers are alienated from the system whose main purpose is their education. Therefore, according to these contents, it is necessary that education professionals, families and school staff gain deep knowledge about the concept of alienation and then be able to take measures to reduce it (Amani Sari Baglo et al, 2014).

Trivedi & Prakasha (2021) conducted a study titled "The effect of school culture on students' alienation". The statistical population of the research included students aged 18 to 22 from one of the top universities in India. The results of the research showed that school culture has a negative and significant effect on students' academic alienation.

Schmid et al, (2021) conducted a study titled "Relationship between school's social culture and academic alienation". The statistical population of the research included 7th grade students of the canton of Bern, Switzerland. The results of correlation analysis and multiple regression showed that there is a significant relationship between the positive and relatively strong student-teacher and student-student relationship with the reduction of students' academic alienation.

Research methodology

The research method is descriptive-correlative in nature and applicable in terms of purpose. The statistical population included all the students of the first year of high school in Lorestan province, of which 400 statistical samples were selected using the multi-stage cluster sampling method. Data collection tools were three standard questionnaires: Alessandro and Sade's(1997) school culture, Laguardia et al.'s (2000) basic psychological needs, and Dillon and Groat's (1976) academic alienation.

Research findings

Research data were analyzed after collection using Lisrel and SPSS statistical software. The results showed that the direct effect of school culture and basic psychological needs on students' academic alienation was negative and significant. The effect of school culture on students' psychological needs was positive and significant, and the effect of school culture on students' academic alienation was positive and significant with the mediating role of basic psychological needs.

Conclusion

The present study was conducted with the aim of analyzing the relationship between school culture and basic psychological needs with academic alienation. This finding is consistent with the research results of Buzzai et al, (2022), Eghdami & Yousefi (2018), Mirzaei Fandokht et al, (2020), Akour (2006), Srite et al, (2008), Hascher & Hagen aver (2010), Amani sari-Beglou(2012), Sadeghi et al, (2013), Mahmoudi et al, (2015), Visani et al, (2012), Amani sari-Beglou (2012), Birami et al, (2014), and Galavandi (2012). In explaining these findings, it can be said that the sense of coherence with the school environment and the internalization of its rules and norms are among the factors that increase students' interest in

school and prevent their alienation; because a person feels alienated when he cannot create a strong and stable relationship to his surroundings. Therefore, when the school culture is in an unfavorable situation, such a culture is not able to facilitate the formation of friendly and strong relationships between the members and also help to keep these relationships stable. In such a situation, the feeling of social cohesion among people is weakened and the phenomenon of academic alienation among students appears. The less students experience the fulfillment of their three basic psychological needs, i.e., autonomy, competence, and connection, in the school environment, the more they will feel academic alienation. Students will perceive their alienation as a feeling of helplessness and lack of influence on the environment, a sense of meaninglessness, which means that studying has no special meaning and value for them, and a feeling that they are separated from school members.

According to the findings of the research for the applicability of the results in educational and training environments, the following practical suggestions are provided.

- Teachers in the school environment should try not to differentiate between students and pay attention to all of them and treat all students equally.
- The underlying factors of tension and differences between students are identified by school administrators and counselors, and measures are taken to resolve them through group and individual counseling.
- Administrators should try to provide the facilities in the school equally to the students and not to provide these facilities only to the strong students; because this further isolates the weaker students.

علمی پژوهشی (کمی)

تأثیر فرهنگ مدرسه بر از خود بیگانگی تحصیلی با نقش میانجی نیازهای اساسی روان‌شناختی در میان دانش‌آموزان دوره‌ی اول متوسطه استان لرستان

حسن قلاوندی

استاد، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل روابط بین فرهنگ مدرسه بر از خود بیگانگی تحصیلی با توجه به نقش میانجی نیازهای اساسی روان‌شناختی با استفاده از روش توصیفی-همبستگی انجام گرفت. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوره‌ی اول متوسطه استان لرستان که در مجموع ۲۳۲۲۳ نفر بود، که ۴۰۰ نفر نمونه آماری با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها سه پرسشنامه‌ی استاندارد، فرهنگ مدرسه‌ی الساندرو و ساد (۱۹۹۷)، نیازهای روان‌شناختی اساسی لاگوردیا و همکاران (۲۰۰۰) و از خودبیگانگی تحصیلی دیلون و گروات (۱۹۷۶) بود. داده‌های تحقیق پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزارهای آماری Lisrel و SPSS تحلیل شدند. نتایج نشان داد، اثر مستقیم فرهنگ مدرسه بر نیازهای روان‌شناختی اساسی (۰/۶۷) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (۸/۷۲) می‌باشد که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی‌دار است. اثر مستقیم فرهنگ مدرسه بر از خودبیگانگی تحصیلی (۰/۲۷-) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (۳/۱۲-) می‌باشد که در سطح ۰/۰۱ منفی و معنی‌دار است. اثر مستقیم نیازهای روان‌شناختی اساسی بر از خودبیگانگی تحصیلی (۰/۴۷-) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (۴/۴۱-) می‌باشد که در سطح ۰/۰۰۱ منفی و معنی‌دار است. اثر غیر مستقیم فرهنگ مدرسه بر از خودبیگانگی تحصیلی (۰/۳۱-) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (۴/۲۰-) می‌باشد که در سطح ۰/۰۰۱ منفی و معنی‌دار می‌باشد. با توجه به اینکه این اثر از طریق نیازهای روان‌شناختی اساسی بر از خودبیگانگی تحصیلی وارد می‌شود، در نتیجه نقش واسطه‌ای نیازهای روان‌شناختی اساسی در ارتباط بین فرهنگ مدرسه و از خودبیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان تأیید می‌شود.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۲۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۸/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۰۳

کلید واژه‌ها:

فرهنگ مدرسه،

نیازهای اساسی

روان‌شناختی،

از خودبیگانگی تحصیلی،

دانش‌آموزان دوره‌ی اول

متوسطه.

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): قلاوندی، حسن. (۱۴۰۲). تحلیل روابط بین فرهنگ مدرسه و نیازهای اساسی روان‌شناختی با از خود بیگانگی تحصیلی. فصلنامه مدیریت و چشم انداز آموزش. ۵(۳). ۲۴۷-۲۲۵.

	https://doi.org/10.22034/jmep.2023.424346.1276	ناشر: انجمن مدیریت کسب و کار ایران
		نویسنده مسئول: حسن قلاوندی
	Creative Commons: CC BY 4.0	ایمیل: galavandi@gmail.com

مقدمه

هدف آموزش و پرورش تسهیل رشد بهینه دانش آموزان در همه زمینه‌هاست. در قرن ۲۱، درک خود به اندازه یادگیری در مورد موضوعات مختلف مدرسه مهم است. در این مورد مدارس و والدین نقش مهمی در ایجاد افراد با اعتماد به نفس و شایسته ایفا می‌کنند (Bhullar & Mandeep, 2019). یکی از مهم‌ترین معضلات دوره‌ی معاصر که جوامع بسیاری بدان مبتلا بوده و اذهان متفکرین را به خود مشغول کرده است، مسئله بیگانگی^۱ است (Mohseni Tabrizi, 1991). از خود بیگانگی که شامل احساس ناامیدی و تنهایی می‌شود، قدمت آن به زمانی که افراد با خود و اطرافیان خود رابطه برقرار می‌کردند، بر می‌گردد (Karatepe et al, 2021). مان (2001) از خود بیگانگی تحصیلی را اینگونه تعریف کرد: «وضعیت یا تجربه ایزوله شدن از گروه یا فعالیتی که باید به آن تعلق داشت یا باید در آن شرکت داشت» به عقیده او از خود بیگانگی ناشی از فرآیند یاددهی-یادگیری است که با تبعیت و فقدان خلاقیت مشخص می‌شود. هم چنین به زعم (Dickey-Dooley & Trusty, 1993) خود را در قالب رفتارهای مخربی از قبیل عضویت در گروه‌های خلاف کار، خشونت، خراب کاری یا ولگردی^۲، غیبت از مدرسه و فرار از مدرسه و یا سایر رفتارهای منحرف مشخص می‌گردد. از طرفی به علت اینکه دانش آموزان بخش زیادی از زندگی خود را در مدرسه می‌گذرانند، محیط مدرسه در آماده‌سازی آنان برای زندگی اجتماعی و شغلی‌شان نقش مهمی دارد. به اعتقاد (Frey et al, 2009) از خودبیگانگی باعث ایجاد احساس عدم دل‌بستگی به مدرسه می‌شود. هم‌چنین به نظر (Brown et al, 2003) افراد تبدیل به بزرگسالانی که از لحاظ سیاسی و اقتصادی نیز فاقد توانایی هستند، می‌شوند.

در رابطه با مفهوم از خودبیگانگی کارل مارکس و هروکس (Karl Marx & Heroux, 1998) به «بیگانه شدن کارگر از محصول و ابزار تولید» اشاره نموده و ماکس وبر^۳ معتقد است که «ما آن‌چه را انجام می‌دهیم که به ما واگذار شده و نه آن‌چه را دوست داریم انجام دهیم» و لذا انسان مدرن از خودبیگانه ظاهر شده است (Slam & Kivisto, 1999). (1959) Seeman با تلفیق نظریه‌ای بیگانگی جامعه‌شناسان کلاسیک و نظریه Robert Morton ابعاد از خود بیگانگی را ارائه نموده است (Zakai & Esmaili, 2011).

مرور پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد عواملی زمینه‌ساز از خودبیگانگی تحصیلی دانش آموزان هستند. به اعتقاد (Hagenaver & Hascher, 2011) انگیزش مفهوم ارتباط دهنده از خودبیگانگی با سایر متغیرها می‌باشد. نظریه خود تعیین‌گری^۴ یکی از مهم‌ترین نظریه‌ها در زمینه انگیزش می‌باشد. این نظریه بر این فرض استوار است که ارگانیسم زنده دارای یک نظام اولیه، درونی و اساسی از نیازهای روان‌شناختی می‌باشد که در طول رشد و تعامل بیشتر با محیط، پیچیده‌تر می‌شوند، تا آنجا که بصورت نظام‌های پیچیده‌تری از رفتار در می‌آید (Desi and Ryan, 2000) این نیازها عبارتند از استقلال^۵، شایستگی^۶ و پیوستگی^۷ (Deci & Vansteenkiste, 2004). نیاز به استقلال (خودمختاری) به عنوان ادراک خود به عنوان منبع رفتارهای خویش و نیاز به تجربه انتخاب و آغازگر بودن در انجام فعالیت‌ها و داشتن احساس

1- Alienation

2- Vandalism

3- Max Weber

4- Self – Determination Theory

5- Autonomy

6- Competence

7- Relatedness

عدم اجبار تعریف می‌شود (Niemiec&Ryan, 2009 ; Deci&Ryan,2002 ;Sheikhul-Islami, 2011). نیاز به شایستگی منعکس کننده نیاز به مؤثر بودن فرد در تعاملات با محیط اجتماعی، کسب فرصت برای تمرین و ابراز توانایی‌های خویش، توانایی دسترسی به پیامدهای مطلوب و احساس قابلیت تأثیرگذاری می‌باشد (Rabart Gagne, 2003 2002 2003 et al, 2005 Deci;&Ryan Elliot,2011 Kuiper&Sol-ibarra-Rovillard). نیاز به پیوستگی (ارتباط) شامل نیاز به داشتن روابط مثبت و حس تعلق به گروه با جامعه (La Guardia,2000 Couchman&Deci) و هم‌چنین احساس پذیرفته شدن از سوی افرادی که علائق مشترکی با فرد دارند (Krapp , 2015) می‌باشد. این مفهوم سازی از نیازهای اساسی روان‌شناختی در پژوهش‌های مربوط به چگونگی اثرگذاری معلمان بر انگیزش و رفتار دانش‌آموزان بوسیله روش‌هایی که معلمان از خودمختاری دانش‌آموزان حمایت یا ممانعت می‌کنند، مورد تأیید واقع شده است (Pelletier&Sharp, 2009) هم‌چنین بر اساس نظریه سیستم‌های بوم‌شناختی، فرهنگ از جمله عواملی است که می‌تواند بر رفتار در محیط‌های فرد مانند رفتار دانش‌آموزان و معلمان در کلاس تأثیرگذار باشد (Berk , 2011).

از سوی دیگر مدارس سعی در انتقال میراث فرهنگی جامعه از نسلی به نسل دیگر دارند و از اجتماعی شدن ذینفعان خود با فرهنگ سازمانی حمایت می‌کنند. بنابراین می‌توان گفت مدارس مؤثر دارای فرهنگ قوی هستند و فرهنگ مدرسه عاملی تأثیرگذار در موفقیت دانش‌آموزان است. فرهنگ مفهومی است که از فعل یونانی "colere" به معنای پرورش دادن گرفته شده است. (Hoy and Miskel,1996) فرهنگ را به عنوان "جهت‌گیری‌های مشترکی که وحدت را فراهم می‌کند و هویت خاصی می‌بخشد" تعریف می‌کنند. مفهوم فرهنگ مدرسه به عنوان مجموعه‌ای از ایده‌ها، مفروضات، ارزش‌ها و باورهای مشترک تعریف می‌شود که به مدرسه هویت می‌بخشد و نشان‌دهنده رفتارهای مورد انتظار از اعضای مدرسه است. فرهنگ مدرسه را می‌توان به عنوان همه آرمان‌ها، ارزش‌ها، هنجارها، باورها، سنت‌ها و سایر نمادهای فرهنگی تعریف کرد که به تعیین کیفیت مدرسه کمک می‌کند (Bozkurt , 2023). فرهنگ مدرسه که توسط نگرش‌ها، رفتارها و روابط جمعی ذینفعان مانند دانش‌آموزان، معلمان و مدیران در مدرسه شکل می‌گیرد، عامل مؤثری در شکل‌گیری انتظارات، ارزش‌ها و عملکردهای مبتنی بر تعاملات و رفتارهای بین ذی‌نفعان منسوب می‌گردد. مشابه فرهنگ سازمانی، مؤلفه‌های مختلفی در فرهنگ مدرسه وجود دارد که از ساختار و ویژگی کلی مدرسه حمایت می‌کند. یکی از برجسته‌ترین این مؤلفه‌ها، باورها و ارزش‌های مشترک است. باورها و ارزش‌های پذیرفته شده توسط ذینفعان، فرآیندهای تصمیم‌گیری در سازمان مدرسه را هدایت می‌کند، بر تعاملات تأثیر می‌گذارد و در اولویت‌های مدرسه ایفای نقش می‌کند (Demirhan,2023). بر این اساس می‌توان گفت فرهنگ مدرسه در بهبود عملکرد مدرسه نقش دارد. اگر فرهنگی که در مدرسه ایجاد می‌شود شرایط سالم، محکم، قوی، مثبت و حرفه‌ای بودن را داشته باشد، می‌تواند منعکس‌کننده هویت، شخصیت و تعهد گسترده به مدرسه باشد و فرهنگ خوب در محیط مدرسه معلمان و دانش‌آموزان را به کار و دستیابی به بالاترین نتایج هدف تشویق می‌کند و به عنوان روح مدرسه به فعالیت‌های آموزشی آن معنا می‌بخشد (Anwar et al, 2023).

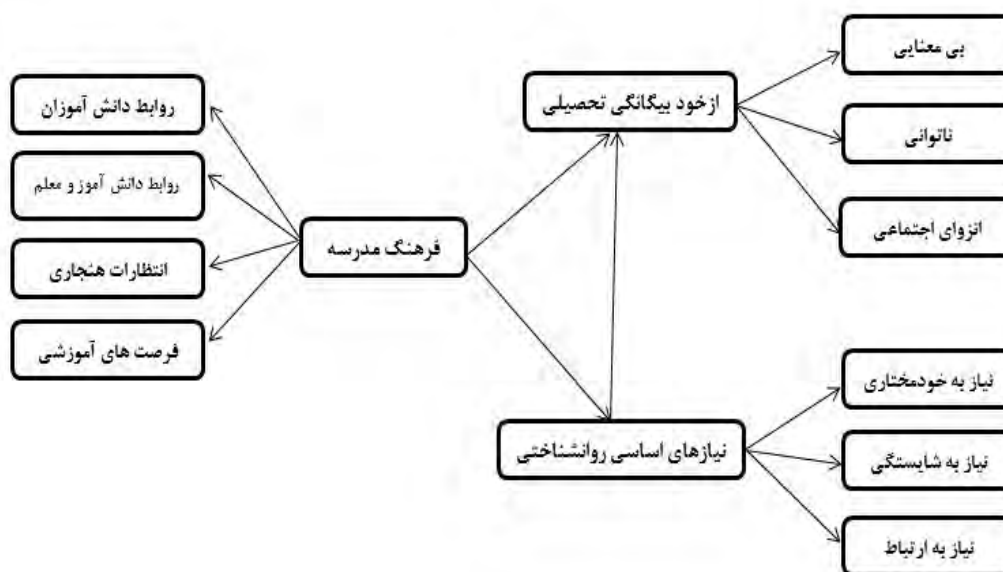
نتایج برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بین از خودبیگانگی تحصیلی و ابعاد آن و نیازهای روان‌شناختی اساسی و ابعاد آن با فرهنگ مدرسه و مؤلفه‌های آن رابطه وجود دارد. وجود ارتباط منفی بین ارضاء نیاز به ارتباط با از خودبیگانگی تحصیلی (Rovai&Wighting,2005)، وجود ارتباط منفی بین ارضاء نیاز به شایستگی و از خودبیگانگی تحصیلی (et al,

(Legault 2006)، وجود ارتباط منفی بین ارضاء نیازهای شایستگی، خودمختاری و ارتباط با از خودبیگانگی تحصیلی، تأثیر حمایت معلمان از خودمختاری با میانجی‌گری نیاز دانش‌آموزان به ارتباط، شایستگی و خودمختاری بر انگیزش خود تعیین‌گر (Standage et al, 2006)، وجود رابطه معنی‌دار بین ابعاد فرهنگ مدرسه با برآورده شدن نیازهای اساسی روان‌شناختی، نقش واسطه‌ای نیازهای اساسی روان‌شناختی در ارتباط فرهنگ مدرسه با از خودبیگانگی تحصیلی، اثر مثبت فرهنگ مدرسه بر نیازهای روان‌شناختی اساسی از جمله این پژوهش‌ها است.

در نظام آموزش و پرورش دانش‌آموزان مهم‌ترین عنصر تشکیل‌دهنده آن نظام محسوب می‌شوند و تمامی برنامه‌ها به دانش‌آموزان ختم می‌گردد، در این راستا دانش‌آموزان دوره‌ی اول متوسطه جایگاه ویژه‌ای دارند، از طرفی از خودبیگانگی تحصیلی بحرانی است که عده‌ای از نوجوانان در طی تحصیل دچار آن می‌شوند. در مجموع بررسی پیشینه تجربی در ایران نشان می‌دهد که پژوهش‌های اندکی در رابطه با تأثیر فرهنگ مدرسه بر از خودبیگانگی با مبنا قرار دادن نظریه خودتعیین‌گری به عنوان چارچوب نظری و توجه به مسائل و مشکلاتی که دانش‌آموزان دوره اول متوسطه پسرانه آموزش و پرورش استان لرستان دارند انجام گرفته است. با توجه به تغییرات رشد در دوره نوجوانی و جوانی، بلوغ جسمی، عاطفی و بحران روحی در این سن، توجه به رابطه‌ی سنت‌های فرهنگی و محلی و قومیت‌های مختلف، وضعیت اجتماعی اقتصادی خانواده‌ها و اولیای دانش‌آموزان، بحران بیکاری افراد تحصیل‌کرده که در میان جامعه و خانواده تبدیل به یک معضل برای جوانان گردیده، وابستگی دانش‌آموزان به گروه‌های سنی از طبقات مختلف اجتماعی به ویژه اقشار محروم حاشیه‌نشین شهرها، مهاجرت خانواده‌های عشایری و روستایی به شهرها و ناهمخوانی فرهنگ شهری با فرهنگ زندگی نوجوانان مهاجر، استفاده از وسایل ارتباط الکترونیکی نظیر موبایل و تبلت که تبدیل به یک وسیله ارتباطی همراه درآمده، عدم توجه کافی اولیاء مدرسه به فرصت‌های آموزشی در ساعات محدود در مدرسه، نبود مکان‌های مناسب و امکانات تفریحات سالم، آموزشی فرهنگی و ورزشی و عدم پر شدن اوقات فراغت که بیشترین وقت دانش‌آموزان در خارج از مدرسه می‌باشد. عدم آگاهی کافی معلمان به ویژگی‌های سنی نوجوانان و نیازمندی‌های مختلف آنان اعم از فیزیولوژیکی و روانی و...، وجود گروه‌های دوستی هم سن و سال نوجوانان که موجب تأثیرپذیری مستقیم و متقابل نوجوانان از نظر تربیتی و الگوگرفتن، از مسائلی هستند که دانش‌آموزان پسر دوره اول متوسطه آموزش و پرورش استان لرستان با آن مواجه می‌باشند و لذا تحقیق حاضر درصدد پاسخ‌گویی و تبیین این سؤال است که «آیا فرهنگ مدرسه بر از خودبیگانگی تحصیلی با نقش میانجی نیازهای اساسی روان‌شناختی در میان دانش‌آموزان دوره‌ی اول متوسطه استان لرستان تأثیر دارد؟»

چون این پژوهش به بررسی تأثیر رابطه فرهنگ مدرسه و نیازهای روان‌شناختی اساسی با از خودبیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه استان لرستان پرداخته و از نظریه فرهنگ مدرسه (Alessandro and Sade 1997) و نیازهای اساسی روان‌شناختی (Deci&Ryan 2000) و از خودبیگانگی تحصیلی (Din 1961) که بر اساس نظریه بیگانگی (Simen 1959) ارائه شده؛ استفاده کرده است، در نتیجه مدل مفهومی تحقیق به این شکل ارائه شد.

شکل (۱) مدل مفهومی پژوهش، ۱۴۰۲

ادبیات نظری

فرهنگ مدرسه

مدارس را می توان محیط های اجتماعی در نظر گرفت که دانش آموزان بیشترین اوقات زندگی خود را در آن سپری می کنند و به عنوان یک پل بین گذشته و آینده افراد و جوامع عمل می کنند. بنابراین، مدارس باید هم از نظر انتقال میراث فرهنگی جامعه به نسل های آینده و هم سازگاری با تغییرات فرهنگی، به فضاهای زندگی برای افراد تبدیل شوند. مدارس سعی می کنند میراث فرهنگی جامعه را از نسل به نسل انتقال دهند و از اجتماعی شدن ذینفعان خود با فرهنگ سازمانی حاصل از آن حمایت کنند. می توان گفت که مدارس مؤثر دارای فرهنگ قوی بوده و فرهنگ مدرسه عامل تأثیرگذار در موفقیت دانش آموزان محسوب می گردد. مطالعات مربوط به آموزش مؤثر نشان می دهد که مدارس با جو مثبت و فرهنگ مدرسه قوی موفق تر هستند و این مدارس محیطی یادگیری ایجاد می کند که از توسعه شناختی، عاطفی، روانی حرکتی، اجتماعی و زیبایی شناسی دانش آموزان پشتیبانی می کند (Bozkurti, 2023). فرهنگ مدرسه مفهومی پیچیده ای است که شامل ارزشها، باورها، نگرش ها و رفتارهایی است که نحوه تعامل و ارتباط افراد در یک محیط آموزشی را شکل می دهد. فرهنگ مدرسه فرضیات، باورها و ارزشهای مشترک است که پایه رفتار افراد در یک مدرسه محسوب می گردد. فرهنگ مثبت مدرسه با ارزشهای مشترک، انتظارات بالا و تمرکز بر پیشرفت مداوم مشخص می شود، در حالی که فرهنگ منفی مدرسه با انتظارات پایین، بدبینی نسبت به آینده و عدم اعتماد همراه است (Dawkins et al., 2021). Alesandro & Sath (1997) فرهنگ مدرسه را از لحاظ نوع حمایت اجتماعی به چهار بعد تقسیم کرده اند: ۱. انتظارات هنجاری بر میزان رعایت مقررات در مدرسه توسط دانش آموزان اشاره دارد. ۲. روابط دانش آموزان به نحوه ارتباط دانش آموزان با یکدیگر اشاره می کند. ۳. روابط دانش آموزان و معلمان به کیفیت و نحوه تعاملات دانش آموزان با معلمان اشاره دارد. ۴. فرصت های آموزشی به نحوه و کیفیت ارائه خدمات آموزشی مانند توانایی مدرسه در ایجاد ارتباط

بین آموخته‌ها و دنیای واقعی، یادگیری درک دیدگاه‌ها و عقاید دیگران و احترام به آنها، و همچنین رعایت عدالت در دادن فرصت‌ها و امکانات آموزشی به دانش‌آموزان اشاره دارد.

نیازهای اساسی روانشناختی

نظریه خودتعیین‌گری یک نظریه سطح کلان است که جنبه‌هایی از انگیزش، رفتار، بهزیستی و سازگاری روانی انسان را تبیین می‌کند. این نظریه به طور کلی به عواملی می‌پردازد که موجب تسهیل یا بازدارنده خودشکوفایی در انسان‌ها می‌شوند. طبق نظریه خودتعیین‌گری، افراد تمایلی ذاتی برای رشد و یکپارچگی دارند. تمایل به کشف محیط، کنجکاوی و دنبال کردن فعالیت‌های ذاتاً چالش‌انگیز و رضایت‌بخش، نمونه‌هایی از این تمایل هستند. اساس نظریه خودتعیین‌گری را نیازهای اساسی تشکیل می‌دهند که به عنوان انرژی لازم برای کمک به درگیری فعال با محیط، عملکرد سالم روانشناختی، پرورش مهارت‌ها و رشد سالم در نظر گرفته می‌شود. این نیازها به صورت فطری در تمامی انسان‌ها وجود دارند. این نظریه فرض می‌کند که برآورده ساختن نیازهای اساسی برای درونی ساختن مؤثر رفتارها، رشد روانشناختی، انگیزش و بهزیستی لازم است (Mirzaei Fandokht et al, 2020).

از جمله نظریه‌های مربوط به نیازهای اساسی روانشناختی توسط دسی و رایان (۲۰۰۰، ۱۹۸۵) به عنوان بخشی از نظریه خودتعیین‌کنندگی در قالب ابعاد زیر مطرح گردید: ۱- نیاز به خودمختاری به معنای نیاز اساسی فرد برای تعیین سرنوشت و عمل بر اساس چشم انداز، تصمیمات و اقدامات شخصی خود بوده و در این صورت فرد مسئول انتخاب و پیامدهای عمل خود می‌باشد. ۲- نیاز به شایستگی شامل عزم و توانایی برای مدیریت موفقیت‌آمیز تغییر علیرغم انواع دشواری‌ها می‌باشد. ۳- ارتباط که بیانگر تمایل به احساس ارتباط و شمول، تعلق داشتن به افراد و موقعیتی که فرد در آن زندگی می‌کند و ایجاد روابط مهم است (Reis et al, 2018).

از خودبیگانگی تحصیلی

از خودبیگانگی، مفهوم جدیدی نیست و متخصصان تعلیم و تربیت، مدیران و کارکنان مدارس از وجود دانش‌آموزان از خودبیگانگی در مدرسه و کلاس درس خود آگاهی دارند. این دانش‌آموزان رفتارهای متفاوتی را از خود نشان می‌دهند. مانند، بعضی از آنها در کلاس نشسته و فقط به معلم زل می‌زنند. به معلمان توهین می‌کنند، کلاس را به هم می‌زنند و وقتی این رفتارها از حد خود گذشت، مدرسه را ترک می‌کنند. بعضی از این دانش‌آموزان، مدرسه را برای مدتی ترک می‌کنند و برخی دیگر برای همیشه از درس و مدرسه کناره‌گیری می‌کنند. این نوجوانان از نظامی بیگانه می‌شوند که هدف اصلی آن آموزش و تربیت آنان است. بنابراین با توجه به این مطالب، ضروری است که متخصصان تعلیم و تربیت، خانواده‌ها و کارکنان مدارس آگاهی عمیقی در مورد مفهوم از خودبیگانگی کسب کرده و سپس بتوانند در راستای کاهش آن اقداماتی انجام دهند (Amani Sari Baglo et al, 2014).

Seeman (1959) از خودبیگانگی را به عنوان کاهش توانایی عمل تعریف می‌کند و پنج بعد فرعی آن را شامل بی‌قدرتی، بی‌معنی بودن، بی‌نظمی، انزوا و از خودبیگانگی می‌داند. سیمان با بیان اینکه پدیده بیگانگی در افراد و سازمان‌ها به جای تعریف واحد در موقعیت‌های پنج‌گانه مذکور خود را نشان خواهد داد، این پنج بعد را مکمل یکدیگر می‌داند.

در ارائه این پژوهش‌ها (Din (1961) بر اساس کار Seeman (1959) به این نتیجه رسید که از خودبیگانگی از سه بعد تشکیل شده که شامل انزوای اجتماعی، ناتوانی و بی‌هنجاری می‌باشند. به اعتقاد (Din (1961) انزوای اجتماعی به معنی احساس تنهایی حتی در صورت مصاحبت کردن با دیگران است. ناتوانی نشانگر احساس ناتوانی فرد در تغییر انتخاب‌های خود است. بی‌هنجاری نیز، به معنی عدم پذیرش ارزش‌ها و هنجاری مسلط در جامعه می‌باشد.

پیشینه پژوهش

(Trivedi & Prakasha, 2021) پژوهشی را با عنوان «تأثیر فرهنگ مدرسه بر از خود بیگانگی دانشجویان» انجام دادند. جامعه آماری تحقیق شامل دانشجویان رده سنی ۲۲ تا ۱۸ یکی از برترین دانشگاه‌های کشور هند بود. نتایج پژوهش نشان داد که فرهنگ مدرسه بر از خودبیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر منفی و معنی‌داری دارد.

(Schmid et al, 2021) پژوهشی را با عنوان «رابطه بین فرهنگ اجتماعی مدرسه و از خود بیگانگی تحصیلی» انجام دادند. جامعه آماری تحقیق شامل دانش‌آموزان کلاس هفتم از کانتون برن سوئیس بود. نتایج تحلیل همبستگی و رگرسیون چندگانه نشان داد که بین رابطه مثبت و نسبتاً قوی دانش‌آموز-معلم و دانش‌آموز-دانش‌آموز با کاهش از خود بیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

(Mirzaei Fandokht et al, 2020) پژوهشی را با عنوان «نقش واسطه‌ای نیازهای اساسی روان‌شناختی در رابطه بین فرهنگ مدرسه و مشارکت تحصیلی دانش‌آموزان» انجام دادند. جامعه آماری تحقیق شامل تمامی دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه شهر فائن بود. بر اساس نتایج به‌دست آمده در این مطالعه می‌توان گفت نیازهای اساسی روان‌شناختی و فرهنگ مدرسه موجب افزایش مشارکت تحصیلی می‌شوند. همچنین نیازهای اساسی روان‌شناختی بر رابطه بین فرهنگ مدرسه و مشارکت تحصیلی می‌افزاید.

(Buzzai et al, 2022) پژوهشی را با عنوان «نقش نیازهای اساسی روان‌شناختی بر از خود بیگانگی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی» انجام دادند. جامعه آماری تحقیق شامل ۳۹۹ دانش‌آموز با میانگین سنی ۱۶٫۸۸ سال بود. نتایج پژوهش نشان داد که بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با کاهش از خود بیگانگی تحصیلی و افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

(Eghdami, Yousefi, 2018) پژوهشی را با عنوان «رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی و درگیری تحصیلی با واسطه‌گری خودکارآمدی» انجام دادند. جامعه آماری تحقیق شامل ۳۳۰ نفر از دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه شیراز بودند که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. بر اساس نتایج به‌دست آمده از این پژوهش می‌توان گفت به منظور افزایش احتمال درگیری تحصیلی دانشجویان، باید به برآورده شدن نیازهای اساسی روان‌شناختی و نیز ارتقای خودکارآمدی آن‌ها توجه شود.

(Baluchi, Nastiezaie, 2021) پژوهشی را با عنوان «رابطه فرهنگ مدرسه با پیشرفت تحصیلی، نیازهای بنیادین روان‌شناختی و خودتنظیمی تحصیلی دانش‌آموزان» انجام دادند. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم منطقه لاشار (استان سیستان و بلوچستان) بود. با توجه به نتایج، می‌توان از طریق بهبود روابط بین دانش‌آموزان با معلمان و

همسالان، بیان انتظارات آموزشی و طراحی فرصت‌های مناسب آموزشی، می‌توان به ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی و تقویت راهبردهای خودتنظیمی تحصیلی در دانش‌آموزان کمک کرد.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق پژوهش حاضر توصیفی غیرآزمایشی و به شیوه مطالعات همبستگی و از نوع همبستگی‌های ساده و چندگانه^۱ بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دوره‌ی اول متوسطه دولتی (پسرانه) استان لرستان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ که تعداد آنها ۲۳۲۲۳ نفر می‌باشد. برای برآورد حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه‌ی آماری مدنظر قرار گرفته شد. که با استفاده از شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای تعداد ۲۰۸ نفر از پایه اول و ۱۹۲ نفر از پایه دوم به عنوان نمونه آماری جهت مطالعه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات عبارتند از:

فرهنگ مدرسه: برای سنجش فرهنگ مدرسه از پرسشنامه فرهنگ مدرسه (Alessandro and Sade (1997) استفاده شد. این مقیاس از ۲۵ گویه ۵ گزینه‌ای در طیفی از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم طراحی شده و چهاربُعد روابط دانش‌آموزان (۴ گویه)، روابط دانش‌آموزان و معلمان (۶ گویه)، فرصت‌های آموزشی (۸ گویه) و انتظارات هنجاری (۷ گویه) را مورد سنجش قرار می‌دهد. Alessandro and Sade (1997) ضریب پایایی را برای زیرمقیاس‌های مذکور به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۸۲، ۰/۸۵ و ۰/۷۷ گزارش کرده‌اند. در پژوهش Galavandi et al (2013) پایایی زیر مقیاس‌های روابط دانش‌آموزان، روابط دانش‌آموزان و معلمان، فرصت‌های آموزشی و هم‌چنین پایایی کل آزمون را به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۶/۷۸ و ۰/۸۹ گزارش نموده‌اند. برای بررسی روایی این پرسشنامه از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد که شاخص‌های برازش $xGFI=0.99$, $AGFI=0.97$, $CFI=0.97$, $RMSEA=0.06^2/df=1/70$ نشانگر برازش مناسب این پرسشنامه برای سنجش فرهنگ مدرسه است.

نیازهای اساسی روان‌شناختی: برای سنجش متغیر مذکور از پرسشنامه نیازهای روان‌شناختی اساسی La Guardia et al (2000) استفاده شد. این مقیاس از ۲۱ گویه ۵ گزینه‌ای در طیفی از کاملاً غلط تا کاملاً درست تشکیل شده؛ که سه نیاز خودمختاری (۷ گویه)، شایستگی (۶ گویه) و ارتباط (۸ گویه) را می‌سنجد. Deci et al (2001) پایایی آن را ۰/۸۳ گزارش کرده‌اند. Ajeya et al. (2008) ضریب پایایی زیر مقیاس‌های خودمختاری، شایستگی و ارتباط را به ترتیب ۰/۶۶، ۰/۷۴ و ۰/۶۸ گزارش کرده‌اند. برای بررسی روایی این پرسشنامه از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد که شاخص‌های برازش $xGFI=0.94$, $AGFI=0.91$, $CFI=0.95$, $RMSEA=0.07^2/df=2/41$ نشانگر برازش مناسب این پرسشنامه برای سنجش نیازهای اساسی روان‌شناختی است.

ازخودبیگانگی تحصیلی: برای سنجش ازخودبیگانگی تحصیلی از پرسشنامه از خودبیگانگی تحصیلی دیلون و گروات (۱۹۷۶) استفاده شد. این پرسشنامه از ۱۷ گویه ۵ گزینه‌ای در طیفی از کاملاً غلط تا کاملاً درست تشکیل شده است و سه بُعد احساس بی‌هنجاری (۶ گویه)، احساس ناتوانی (۶ گویه) و احساس انزوا (۵ گویه) را می‌سنجد. پایایی این مقیاس توسط پژوهشگران متعددی محاسبه و در حد قابل قبولی گزارش شده است. Rovai & Wighting (2005) با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ پایایی کل مقیاس را ۰/۷۷ و زیر مقیاس‌های احساس انزوا، احساس ناتوانی و احساس

^۱- Multiple Comparison Tests

بی‌هنجاری را به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۱ و ۰/۶۹ گزارش کرده‌اند. در پژوهش خود پایایی کل مقیاس را ۰/۸۶ و زیر مقیاس انزوا، ناتوانی و بی‌هنجاری را به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۱ و ۰/۷۷ گزارش کرده‌اند. برای بررسی روایی این پرسشنامه از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده شد که شاخص‌های برازش $\chi^2/df=832$ ، $CFI=0.99$ ، $AGFI=0.96$ ، $xGFI=0.99$ ، $RMSEA=0.07$ نشانگر برازش مناسب این پرسشنامه برای سنجش از خود بیگانگی تحصیلی است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS16 و LISREL انجام شد. در سطح توصیفی از آماره‌های نظیر میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی و در سطح استنباطی از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون بهره گرفته شد، هم‌چنین برای تعیین میزان و قدرت توان تأثیر فرهنگ مدرسه و نیازهای اساسی روان‌شناختی بر از خود بیگانگی تحصیلی از مدل‌یابی معادلات ساختاری بر اساس نرم افزار آماری LISREL استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

در قسمت اول به ارائه شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش پرداخته شد. در جدول شماره ۱ شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد متغیرها نشانگر پراکندگی مناسب داده‌ها می‌باشند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
از خودبیگانگی تحصیلی	۱/۰۶	۵	۲/۹۴	۰/۸۱	۰/۲۴	-۰/۲۹
نیازهای روان‌شناختی اساسی	۱/۴۹	۴/۹۰	۳/۴۲	۰/۶۱	-۰/۰۹	-۰/۱۱
فرهنگ مدرسه	۱	۵	۳/۱۴	۰/۷۹	-۰/۰۶	۰/۰۸

برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها کلاین (۲۰۱۱) بر این باور است در نمونه‌های بالای ۱۰۰ نفر نتایج آزمون کالموگروف-اسمیرنف معمولاً معنی‌دار می‌شود، لذا این آزمون برای بررسی نرمال بودن متغیرها در پژوهش حاضر که تعداد نمونه آن ۴۰۰ نفر می‌باشد، مناسب نیست. پیشنهاد وی این است که وقتی حجم نمونه بالای ۱۰۰ نفر است از شاخص چولگی و کشیدگی برای بررسی نرمال بودن استفاده شود. کلاین (۲۰۱۱) بیان می‌کند که اگر قدر مطلق چولگی و کشیدگی متغیرها به ترتیب از ۳ و ۱۰ کمتر باشد، می‌توان نتیجه گرفت که توزیع متغیرها نرمال است. با توجه به جدول فوق شاخص چولگی تمامی متغیرها کمتر از ۳ و شاخص کشیدگی آنها کمتر از ۱۰ می‌باشد که نشانگر نرمال بودن توزیع داده‌هاست.

قبل از پرداختن به آزمون الگوی نظری، ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شد تا رابطه بین متغیرها مورد بررسی قرار گیرد.

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

شماره	متغیر	۱	۲	۳
۱	فرهنگ مدرسه	۱		
۲	نیازهای روان‌شناختی اساسی	۰/۴۶**	۱	
۳	از خودبیگانگی تحصیلی	-۰/۵۲**	-۰/۴۷**	۱

**p<0.01

با توجه به جدول شماره ۲ رابطه فرهنگ مدرسه با نیازهای روان‌شناختی اساسی (۰/۴۶) می‌باشد که در سطح ۰/۰۱ مثبت و معنی‌دار است. رابطه فرهنگ مدرسه با از خودبیگانگی تحصیلی (-۰/۵۲) می‌باشد که در سطح ۰/۰۱ منفی و معنی‌دار است. هم‌چنین رابطه نیازهای روان‌شناختی اساسی با از خودبیگانگی تحصیلی (-۰/۴۷) می‌باشد که در سطح ۰/۰۱ منفی و معنی‌دار است.

برای پیش‌بینی میزان از خودبیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان، الگوی مفهومی پیشنهاد شده از طریق مدل‌یابی معادلات ساختاری به روش بیشینه درست‌نمایی^۱ بررسی شد. در این پژوهش برای بررسی نرمال بودن چندمتغیره از ضریب کشیدگی استاندارد شده مردیا^۲ استفاده شد. این عدد در پژوهش حاضر ۲/۷۹ بدست آمد که کمتر از عدد ۱۵ می‌باشد که از طریق فرمول $p(p+2)$ محاسبه شده است. در این فرمول p مساوی است با تعداد متغیرهای مشاهده شده که در این پژوهش ۳ می‌باشد (تئو و نویس^۳، ۲۰۱۲). در پژوهش حاضر از خودبیگانگی تحصیلی و نیازهای روان‌شناختی اساسی سازه‌های درون‌زای مدل و فرهنگ مدرسه نیز سازه‌های برون‌زای مدل می‌باشند.

به منظور بررسی برازندگی مدل از شاخص‌های برازندگی استفاده شد. در جدول شماره ۳، شاخص‌های برازش مطلق^۴، تطبیقی^۵ و مقتصد^۶ به تفکیک گزارش شده‌اند. در این پژوهش شاخص نیکویی برازش^۷ (GFI)، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته^۸ (AGFI) و ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد شده^۹ (SRMR) به عنوان شاخص‌های برازش مطلق، شاخص برازش تطبیقی^{۱۰} (CFI)، شاخص برازش هنجار شده^{۱۱} (NFI) و شاخص برازش هنجار نشده^{۱۲} (NNFI) به عنوان شاخص‌های برازش تطبیقی و مجذور خی بر درجه آزادی^{۱۳} (X^2/df)، شاخص برازش ایجاز^{۱۳} (PNFI) و مجذور میانگین مربعات خطای تقریب^{۱۴} (RMSEA) به عنوان شاخص‌های برازش مقتصد در نظر گرفته شدند.

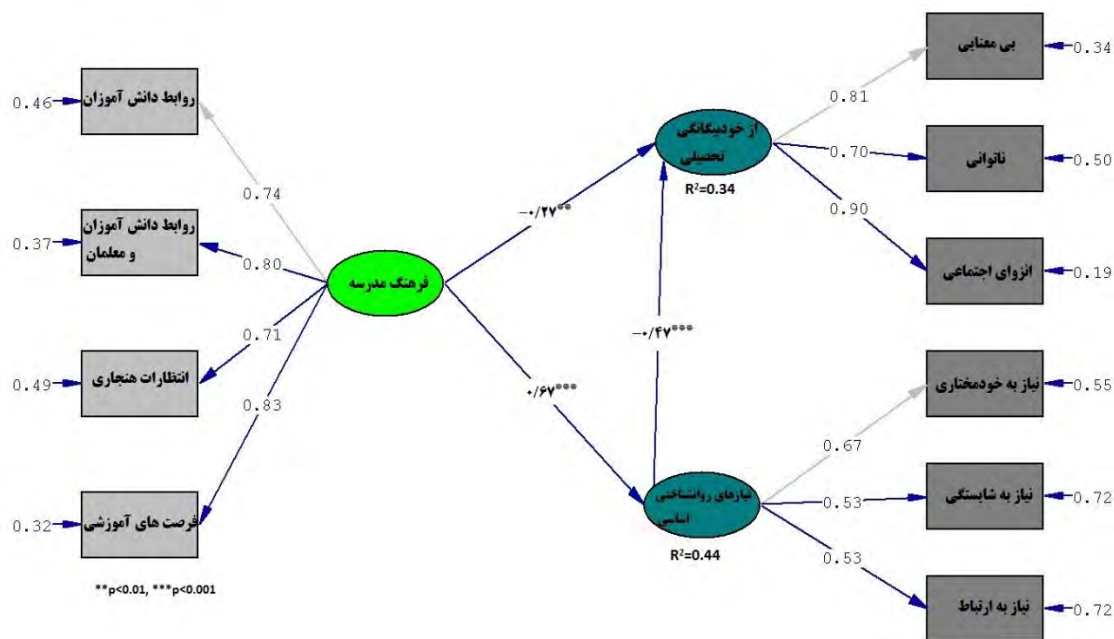
- 1- Maximum Likelihood
- 2- Mardia's normalized multivariate kurtosis value
- 3- Teo & Noyes
- 4- Absolute
- 5- Comparative
- 6- Parsimonious
- 7- Goodness of Fit Index
- 8- Adjusted Goodness of Fit Index
- 9- Standardized Root Mean Squared Residual
- 10- Comparative Fit Index
- 11- Normed Fit Index
- 12- Non-Normed Fit Index
- 13- Parsimony Fit Index
- 14- Root Mean Square Error of Approximation

جدول ۳. شاخص‌های نیکویی برازش الگوی آزمون شده پژوهش

شاخص‌های برازش مطلق			
شاخص	GFI	AGFI	SRMR
مقدار بدست آمده	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۰۱
حد قابل پذیرش	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۸۰	کمتر از ۰/۰۵
شاخص‌های برازش تطبیقی			
شاخص	CFI	NFI	NNFI
مقدار بدست آمده	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۸
حد قابل پذیرش	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹۰
شاخص‌های برازش تعدیل یافته			
شاخص	X2/df	PNFI	RMSEA
مقدار بدست آمده	۰/۳۲	۰/۶۹	۰/۰۱
حد قابل پذیرش	کمتر از ۳	بیشتر از ۰/۶۰	کمتر از ۰/۰۸

در جدول ۳، مقادیر به دست آمده در پژوهش حاضر و حد قابل پذیرش هر یک از شاخص‌های برازش گزارش شده‌اند. با توجه به این جدول تمامی شاخص‌های برازش در حد مطلوبی قرار دارند و می‌توان نتیجه گرفت که مدل آزمون شده برازش مناسبی با داده‌های گردآوری شده دارد. نمودار مسیر مدل برازش شده همراه با پارامترهای برآوردشده، بدین صورت بود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۲. نمودار مسیر مدل برازش شده همراه با پارامترهای برآورد شده

با توجه به شکل بالا، فرهنگ مدرسه و نیازهای روان‌شناختی اساسی ۳۴ درصد از خودبستگی تحصیلی دانش‌آموزان را تبیین می‌کنند. فرهنگ مدرسه نیز ۴۴ درصد از واریانس نیازهای روان‌شناختی اساسی را تبیین می‌کند.

* اثرات مستقیم

در جدول شماره ۴ برآورد پارامترها، ضرایب اثرات مستقیم و هم‌چنین سطح معنی‌داری هر مسیر گزارش شده‌اند.

جدول ۴. برآورد ضرایب اثرات مستقیم

P	آماره t	ضریب مسیر	برآورد پارامتر	متغیرها
				اثر فرهنگ مدرسه بر
۰/۰۰۱	۸/۷۲	۰/۶۷	۰/۶۴	نیازهای روان‌شناختی اساسی
۰/۰۱	-۳/۱۲	-۰/۲۷	-۰/۲۵	از خودبستگی تحصیلی
				اثر نیازهای روان‌شناختی اساسی بر
۰/۰۰۱	-۴/۴۱	-۰/۴۷	-۰/۴۶	از خودبستگی تحصیلی

با توجه به جدول ۴، اثر مستقیم فرهنگ مدرسه بر نیازهای روان‌شناختی اساسی (۰/۶۷) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (۸/۷۲) می‌باشد که در سطح ۰/۰۰۱ مثبت و معنی‌دار است. اثر مستقیم فرهنگ مدرسه بر از خودبستگی تحصیلی (-۰/۲۷) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (-۳/۱۲) می‌باشد که در سطح ۰/۰۱ منفی و معنی‌دار است. اثر مستقیم نیازهای

روان‌شناختی اساسی بر از خودبیگانگی تحصیلی (۰/۴۷-) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (۴/۴۱-) می‌باشد که در سطح ۰/۰۰۱ منفی و معنی‌دار است.

* اثرات غیر مستقیم

یکی از ویژگی‌های روش مدل‌یابی معادلات ساختاری، برآورد اثرات غیر مستقیم متغیرها بر یکدیگر است. این ویژگی به پژوهشگران این امکان را می‌دهد تا نقش میانجی متغیرها را در مدل مورد بررسی قرار دهند. جدول ۵، برآورد ضرایب اثرات غیر مستقیم را نشان می‌دهد.

جدول ۵. برآورد ضرایب اثرات غیر مستقیم

متغیرها	برآورد پارامتر	ضریب مسیر	آماره t	p
اثر فرهنگ مدرسه بر				
از خودبیگانگی تحصیلی	-۰/۲۹	-۰/۳۱	-۴/۲۰	۰/۰۰۱

با توجه به جدول شماره ۵، اثر غیر مستقیم فرهنگ مدرسه بر از خودبیگانگی تحصیلی (۰/۳۱-) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (۴/۲۰-) می‌باشد که در سطح ۰/۰۰۱ منفی و معنی‌دار می‌باشد. با توجه به اینکه این اثر از طریق نیازهای روان‌شناختی اساسی بر از خودبیگانگی تحصیلی وارد می‌شود، در نتیجه نقش واسطه‌ای نیازهای روان‌شناختی اساسی در ارتباط بین فرهنگ مدرسه و از خودبیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان تأیید می‌شود.

* اثرات کل

یکی دیگر از پارامترهای برآورد شده اندازه‌گیری اثرات کل می‌باشد که از ترکیب اثرات مستقیم و غیر مستقیم بدست می‌آید. در برخی موارد متغیرها بر یکدیگر اثر مستقیم و یا فقط اثر غیر مستقیم دارند که در این صورت اثر کل برابر با اثر مستقیم و غیر مستقیم می‌باشد. به عنوان مثال در پژوهش حاضر نیازهای روان‌شناختی اساسی بر از خودبیگانگی تحصیلی فقط اثر مستقیم دارد. لذا اثر کل این متغیر برابر با اثر مستقیم است. با توجه به اینکه اثرات مستقیم و غیر مستقیم تمام متغیرها در جداول مربوطه آورده شده است در اینجا از آوردن متغیرهایی که فقط دارای اثر مستقیم یا غیر مستقیم هستند خودداری می‌شود. جدول ۶، مربوط به متغیرهایی است که بر یکدیگر اثر مستقیم و غیر مستقیم دارند.

جدول ۶. برآورد ضرایب با اثرات کل

متغیرها	برآورد پارامتر	ضریب مسیر	آماره t	P
اثر فرهنگ مدرسه بر				
از خودیگانگی تحصیلی	-۰/۵۴	-۰/۵۸	-۹/۵۷	۰/۰۰۱

با توجه به جدول شماره ۶ اثر کل فرهنگ مدرسه بر از خودیگانگی تحصیلی (-۰/۵۸) می‌باشد. آماره t این اثر نیز (-۹/۵۷) می‌باشد که در سطح ۰/۰۰۱ منفی و معنی‌دار می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

نوجوانان بخش اعظم زندگی خود را در مدرسه می‌گذرانند، این سازمان نقش مهمی در آماده‌سازی آنان برای زندگی اجتماعی و شغلی دارد. لذا ضروری است که متخصصان تعلیم و تربیت، خانواده‌ها و کارکنان مدارس، آگاهی عمیقی در مورد این نقش کسب کرده و سپس بتوانند در راستای تاثیرگذاری بیشتر آن اقداماتی انجام دهند. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، یکی از معیارهای مهم برای ارزیابی میزان موفقیت یا شکست نظام آموزشی است. در واقع مهم‌ترین هدف این نظام، بالابردن عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و کاهش میزان افت تحصیلی آنان است. از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر کاهش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و افت تحصیلی آنان، از خودیگانگی تحصیلی است. خودیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان از درس و تحصیل برای خود آنها و دیگران و نظام آموزشی مشکلاتی زیادی را به وجود می‌آورد، از جمله باعث افت تحصیلی، عدم مشارکت در مسائل علمی و از دست دادن سلامت جسم و روان خودشان و... خواهد شد. در بررسی‌های مختلف یکی از عوامل مؤثر در جلوگیری از خودیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان، ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی آنان است. از طرفی فرهنگ مدرسه و مولفه‌های آن نیز با از خودیگانگی تحصیلی نوجوانان در ارتباط است. (Rovai & Wighting, 2005) معتقدند احساس انسجام با محیط مدرسه و درونی‌سازی قوانین و هنجارهای آن (فرهنگ مدرسه) از جمله عواملی است که باعث افزایش علاقه دانش‌آموزان به مدرسه شده و مانع از خودیگانگی تحصیلی شده و هرچه در مدرسه تعامل دوستانه بین دانش‌آموزان باهم و با معلمان وجود داشته باشد، به همان نسبت احساس انسجام بیشتری با این محیط وجود خواهد داشت.

تجربه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش نشان داد که فرهنگ مدرسه بر از خودیگانگی تحصیلی دانش‌آموزان تاثیر منفی و معنی‌داری دارد. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات (Schmid et al, 2021)، (Trivedi & Prakasha, 2021)، (Mirzaei, 2020)، (Fandokht et al, 2020)، (Srite et al, 2008)، (Hascher, Hagen aver, 2010)، (Amani sari-Beglou, 2012)، (Sadeghi et al, 2013)، (Mahmoudi et al, 2015)، (Amani sari-Beglou, 2012)، (Birami et al, 2014) همخوانی داشت. اما با نتایج تحقیق (Galavandi, 2012)، همخوانی نداشت. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که احساس انسجام با محیط مدرسه و درونی‌سازی قوانین و هنجارهای آن از جمله عواملی است که باعث افزایش علاقه دانش‌آموزان به مدرسه شده و از از خودیگانگی آنان جلوگیری می‌کند. زیرا فرد زمانی احساس از خودیگانگی می‌کند که نتواند با محیط اطراف خود ارتباط محکم و پایداری را ایجاد کند. بنابراین وقتی فرهنگ مدرسه‌ای در وضعیت نامطلوبی باشد،

چنین فرهنگی قادر به تسهیل شکل‌گیری روابط دوستانه و محکم بین اعضا و هم‌چنین کمک به پایدار ماندن این روابط نیست. در چنین وضعیتی احساس انسجام اجتماعی بین افراد تضعیف شده و پدیده از خود بیگانگی تحصیلی بیندانش‌آموزان بروز می‌کند. برعکس زمانی که فرهنگ مدرسه از وضعیت مناسب و مطلوبی قرار دارد، روابط دوستانه بیندانش‌آموزان به راحتی شکل می‌گیرد و به خاطر فضای مثبت موجود در مدرسه، این روابط تا مدت زمان زیادی پایدار می‌ماند. در نتیجه دانش‌آموزان در این‌گونه مدارس از مشکل از خودبیگانگی تحصیلی به دور می‌مانند. علاوه بر آن هر چه قدر در مدرسه تعاملی دوستانه بیندانش‌آموزان با یکدیگر و با معلمان برقرار بوده و دانش‌آموزان هنجارهای مدرسه را به خوبی درونی‌سازی کرده باشند و هم‌چنین محیط مدرسه را منصفانه ارزیابی کنند و فرصت برابری برای موفقیت در اختیار داشته باشند، آن‌ها احساس مثبتی نسبت به خود، درس و مطالعه را پرورش می‌دهند و در نتیجه میزان از خودبیگانگی آنان کاهش می‌یابد. وقتی فرهنگ مدرسه‌ای مناسب و مطلوب است، روابط دوستانه و صمیمانه‌ای بیندانش‌آموزان با یکدیگر و هم‌چنین با معلمان وجود دارد. در این مدرسه احتمال بروز رفتارهای خلاف قوانین مدرسه بسیار کم است و فرصت‌ها و امکانات آموزشی به صورت مناسبی در اختیار دانش‌آموزان قرار دارد. این روابط صمیمانه و هم‌چنین درونی‌سازی هنجارهای مدرسه باعث می‌شود که دانش‌آموزان کمتر احساس انزوای اجتماعی کنند. Hascher, Hagen (2010) نیز نشان داده است که وقتی کیفیت روابط دانش‌آموزان با یکدیگر و معلمان و هم‌چنین کیفیت خدمات آموزشی در سطح بالایی باشد، میزان از خودبیگانگی دانش‌آموزان نیز کاهش خواهد یافت. به باور سیمن (1959) از خودبیگانگی زمانی بروز می‌کند که انتظارات فرد از محیط با امکاناتی که این محیط در اختیار او قرار می‌دهد ناهم‌خوان باشد. مثلاً در محیط مدرسه دانش‌آموز انتظار دارد، معلم به او توجه کند و احترام قائل شود. معلم همه دانش‌آموزان کلاس را به یکچشم ببیند و فرق بین آنان نگذارد. بیندانش‌آموزان تنش وجود نداشته باشد و آنها با یکدیگر محترمانه و دوستانه برخورد کنند. امکانات آموزشی مناسب و کافی در مدرسه وجود داشته باشد و به صورت برابر به تمام‌دانش‌آموزان برسد. هم‌چنین محیط مدرسه امن بوده و رفتارهای خرابکارانه و مشکل‌ساز که منجر به ناامنی در مدرسه می‌شوند، صورت نگیرد. وقتی در مدرسه‌ای این انتظارات با وقایعی که در مدرسه اتفاق می‌افتد ناهم‌ساز باشد، احتمال بروز از خودبیگانگی تحصیلی در این مدرسه زیاد است. مثلاً در مدرسه‌ای دانش‌آموزان به یکدیگر احترام نگذارند و همیشه بین آنان درگیری اتفاق بیافتد. معلمان دانش‌آموزان را به شدیدترین نحو تنبیه کنند. در مدرسه بی‌عدالتی حاکم باشد و برخی از دانش‌آموزان به امکانات مدرسه دسترسی کامل داشته باشند و برخی دیگر از این امکانات محروم شوند. محیط مدرسه ناامن بوده، در این شرایط دانش‌آموزان ممکن است به این باور برسند که چیزی که از مدرسه انتظار داشتند با چیزی که در واقعیت وجود دارد، زمین تا آسمان فرق دارد.

از دیگر نتایج تحقیق مشخص شد که نیازهای روان‌شناختی اساسی بر از خود بیگانگی تحصیلی تأثیر منفی و معنی‌داری دارد. این یافته با نتایج تحقیقات (Buzai et al, 2022)، (Eghdami, Yousefi, 2018)، (Mirzaei Fandokht et al, 2020)، (Akour, 2006)، (Srite et al, 2008)، (Hascher, Hagen aver (2010)، (Amani sari-Beglou (2012)، (Sadeghi et al (2013)، (Mahmoudi et al (2015)، (Visaniet al (2012)، (Amani sari-Beglou (2012)، (Galavandi (2012)، (Birami et al (2012) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت، هر چه دانش‌آموزان برآورده شدن سه نیاز اساسی روان‌شناختی خود یعنی خودمختاری، شایستگی و ارتباط را در محیط مدرسه کمتر تجربه کنند، آن‌ها احساس

از خودبیگانگی تحصیلی بیشتری خواهند نمود. دانش آموزان از خودبیگانگی خود را به صورت احساس ناتوانی و عدم تاثیرگذاری بر محیط متصور خواهند شد، احساس بی معنایی، یعنی این که درس خواندن برای آنها معنا و ارزش خاصی ندارد و احساس این که از اعضای مدرسه به دور افتاده اند. براساس نظریه خودتعیین گری، این سه نیازمی تواند از طریق درگیر شدن فرد در انواع وسیعی از رفتارها برآورده شوند که از فردی به فرد دیگر و از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت است. بدون توجه به نحوه برآورده شدن این نیازها، نکته مهم این است که برآورده شدن آنها برای رشد سالم و سلامت روانی افراد در همه فرهنگها ضروری است. در صورتی که نیازهای روانشناختی اساسی برآورده شوند احساس اعتماد به نفس و خود ارزشمندی در افراد شکل می گیرد، اما در صورت ممانعت و عدم برآورده شدن این نیازها، فرد درکی شکننده، منفی، بیگانه و انتقادآمیز از خود خواهد داشت (Chen, Jang 2010). به باور لگولت و همکارانش et al (2006) Leg Ault، از خودبیگانگی تحصیلی متغیری انگیزشی بوده و می توان آن را معادل بی انگیزشی در نظر گرفت. براساس نظریه خودتعیین گری، برآورده شدن سه نیاز روانشناختی اثر مثبتی بر انگیزش درونی و بیرونی و اثر منفی بر بی انگیزش دارد. به عبارت دیگر برآورده شدن نیازهای روانشناختی اساسی موجب کاهش بی انگیزشی و افزایش انگیزش درونی و بیرونی می شود. بی انگیزشی نامناسب ترین سازه انگیزشی در نظریه خودتعیین گری است. همان طور که (2009) Reeve اشاره می کند، برآورده شدن این سه نیاز روانشناختی برای سلامت روانی بسیار ضروری هستند و احساس ناتوانی و درماندگی در تاثیرگذاری بر محیط، ایجاد رابطه با دیگران و درونی ساختن ارزش های جامعه، سلامت روانی فرد تهدید می کند. از خودبیگانگی تحصیلی زمانی بروز می کند که دانش آموزان نتوانند بین فعالیتی که در مدرسه انجام می دهند و نتایج این فعالیت ارتباطی پیدا کنند. یعنی فعالیت های یادگیری در مدرسه منجر به نتایج ملموسی در بیرون از مدرسه برای آنان نشود. به عبارت دیگر اگر یادگیری برای آنان معنی دار نباشد، دانش آموزان احساس از خودبیگانگی تحصیلی می کنند. بر اساس نظریه خودتعیین گری، نیازهای روانشناختی اساسی یادگیری معنی دار را تسهیل می کنند (2009) Reeve). براساس این نظریه نیازهای روانشناختی اساسی باعث می شود فرد از خود انجام دادن فعالیت لذت ببرد. مثلاً در محیط مدرسه اگر این سه نیاز دانش آموزان برآورده شود، باعث می شود آنان از خود درس خواندن لذت ببرند. در این صورت یادگیری برای آنان تجربه ای لذت بخش و با معنا می شود. به عبارت دیگر هدف یادگیری کسب رضایت درونی از یادگیری می شود. یعنی نتیجه یادگیری به دست آوردن رضایت و احساس شادیمی شود. در نتیجه این امر چون یادگیری برای ایندانش آموزان معنی دار و با ارزش می شود، در نتیجه از صدمات از خودبیگانگی تحصیلی به دور می مانند. با توجه به یافته های پژوهش برای کاربردی بودن نتایج در محیط های آموزشی و تربیتی، پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می شود.

- معلمان در محیط مدرسه سعی کنند بیندانش آموزان فرق نگذارند و به همه آنان توجه نموده و همه دانش آموزان را به یک چشم ببینند.
- عوامل زمینه ساز تنش و اختلاف بیندانش آموزان توسط مدیران و مشاوران مدرسه شناسایی شده و برای رفع آن از طریق مشاوره گروهی و فردی اقدام شود.
- مدیران سعی کنند امکانات موجود در مدرسه را به صورت برابر در اختیار دانش آموزان قرار دهند و این امکانات را فقط در اختیار دانش آموزان قوی قرار ندهند. زیرا این امر باعث انزوای بیشتر دانش آموزان ضعیف تر می شود.

- با دانش آموزانی که منجر به ناامن شدن محیط مدرسه می‌شوند، برخورد مناسب صورت گیرد. به این صورت که از طریق مشاور مدرسه دلیل بروز این رفتارهای خرابکارانه بررسی شده و از طریق ارائه مشاوره این رفتارها کنترل شود.
- معلمان از روش‌های جدید آموزش مانند روش‌های یادگیری مشارکتی و هم‌چنین روش‌های جدید سنجش یادگیری دانش آموزان مانند روش‌های توصیفی و کیفی استفاده کنند.
- معلمان در کلاس به نظرات دانش آموزان احترام گذاشته و در مورد نحوه تدریس و انجام تکالیف نظرات آنان را جویا شده و براساس آن عمل نمایند.
- معلمان دانش آموزان را تشویق کنند تا خودشان اهداف یادگیری را مشخص نموده و برای رسیدن به آن تلاش کنند.
- معلمان سعی کنند بین موضوعات یادگیری و محیط واقعی ارتباط برقرار کنند. یعنی کاربردهای یک درس مثلاً علوم اجتماعی را در محیط زندگی واقعی نشان دهند.
- در صورتی که در مدرسه قرار است قانون جدیدی اجرا شود، مدیران و معلمان دلیل اجرای این قانون را به دانش آموزان توضیح دهند و آنان را به رعایت و اجرای این قوانین به صورت داوطلبانه تشویق کنند.

References

- Akour, I. (2006). Factors influencing faculty computer Literacy and use in Jordan: a multivariate analysis. Doctoral Dissertation. Louisiana Tech University.
- Amani Sari Baglo, J., Sepahrian Azar, F., Vahedi, S. (2014). A multilevel analysis of adolescent academic alienation: the role of school culture and basic psychological needs. Scientific quarterly of research in school and virtual learning, 2(5), 43-54. (In Persian).
- Amani sari-Beglou, J., Mahmoudi, H., Kitabi, A. (2012). Investigating the relationship between cultural dimensions and general and academic self-efficacy in graduate students of Tehran University. Online Journal of Psychological Science. 1(3), 49-57. (In Persian).
- Anwar, K. (2023). The Influence of School Culture and Work Motivation on School Quality in Vocational Schools. Journal of Islamic Education 4(3), 430-445.
- Assor, A.; H. Kaplan, & G. Roth. (2002). Choice is good but relevance is excellent: Autonomy affecting teacher behaviors that predict students' engagement in learning. British Journal of Educational Psychology. 72. 261-278.
- Baluchi, A., Nastiezaie, N. (2021). The Relationship of School Culture with Academic Achievement, Basic Psychological Needs and Academic Self-Regulation in Students. Rooyesh.9 (12), 203-214. (In Persian).
- Bhullar, M., and Kaur, M., (2019). Alienation in relation to Emotional Intelligence of Adolescents Research review journal of multidisciplinary, 04 (04). DOI: 10.13189/ujer.2019.07021.
- Birami, M., Amani Sari-Beglou, J., Mirnasab, M., Saleh Najafi, M. (2014). University organizational culture and students' academic alienation: the mediating role of mastery goals. Scientific Research Quarterly of Culture Strategy, 7(28), 177-194. (In Persian).
- Bozkurt, B. (2023). Effective School Leadership as a Predictor of School Culture. International Journal of Progressive Education, 19 (5), 186-198.
- Brown, M.N, Higgins, K. & Paulsen, K. (2003). Adolescent Alienation: What Is It and What Can Educators Do About It? Intervention in School and Clinic, 39(1), 3-9.
- Buzzai, C., Filippello, P., Caparello, C. et al. Need-supportive and need-thwarting interpersonal behaviors by teachers and classmates in adolescence: The mediating role of basic psychological needs on school alienation and academic achievement. Soc Psychol Educ 25, 881-902 (2022). <https://doi.org/10.1007/s11218-022-09711>.
- Chen, K.C., & Jang, S.J. (2010). Motivation in online learning: Testing a model of self-determination theory. Journal of Computers in Human Behavior, 26, 741-752.

- Dawkins, S., Martin, A., Scott, J., Sanderson, K., Schüz, B. (2021). A crosslevel model of team-level psychological capital (PsyCap) and individual-and team-level outcomes. *Journal of Management & Organization*, 27(2), 397–416. <https://doi.org/10.1017/jmo.2018.27>.
- Deal, T.E. & Peterson, L.D. (1999). *Shaping School culture*. Sanfrancisco: Jossey- bass publishers.
- Deal, T.E. (1993). *The Culture of Schools*. In M. Sashkin and H.J. Walberg (Eds.), *Educational Leadership and School culture*. Berkely, California: Mccuthan Publishing.
- Dean, D. G. (1961). Alienation: Its meaning and measurement. *American Sociological Review*. 26 (4): 753-758.
- Deci, E. L., & Vansteenkiste, M. (2004). Self-determination theory and basic need satisfaction: Understanding human development in positive psychology. *Ricerche di Psicologia*, 27, 17-34.
- Deci, E. L., La Guardia, J. G., Moller, A. C., Scheiner, M. J., & Ryan, R. M. (2006). On the benefits of giving as well as receiving autonomy support: Mutuality in close friendships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32, 313-327.
- Demirhan, G. (2023). School culture types as predictors of school leadership capacity. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 10(3), 715-723.
- Dillon, V. & J. A. Grout. (1976). Schools and Alienation. *The Elementary School Journal* 76 (8). 481-489.
- Frey, A.; V. Ruchkin; A. Martin. & M. Schwab-Stone. (2009). Adolescents in Transition: School and Family Characteristics in the Development of Violent Behaviors Entering High School. *Child Psychiatry and Human Development*. 40. 1–13.
- Eghdami, Z., Yousefi, Farida. (2018). The relationship between basic psychological needs and academic engagement mediated by self-efficacy. *Journal of Educational Psychology Studies*, 15(29), 37-72. doi: 10.22111/jeps.2018.3608.
- Gagné, M. (2003). The role of autonomy support and autonomy orientation in prosocial behavior engagement. *Motivation and Emotion*, 27, 199–223.
- Galavandi, H., Amani Sari-Beglou, J., Gholami, M.T., Akbari-Sura, P. (2013). school culture and academic alienation; The mediating role of basic psychological needs. *Scientific Research Quarterly of Culture Strategy*. 6(24), 116-99. (In Persian).
- Galavandi, H., Amani Sari Baglo, J., Babaei Sangalji, M. (2012). Focal analysis of the relationship between school culture and basic psychological needs among students. *New Educational Ideas*, 8(4), 9-28. (In Persian).
- Hascher, T. & G. Hagen aver. (2010). Alienation From School. *International Journal of Educational Research* 49.220-232.
- Heroux, E. (1998), "The Returns of Alienation", *Cultural Logic*, Vol. 2.
- Ibarra-Rovillard, M. S. & Kuiper, N. A. (2011). The effects of humor and depression labels on reactions to social comments. *Scandinavian Journal of Psychology* 52, 448–456.
- Islam, N. (1999), "Theories of alienation-Marx, Weber and Mannheim in a Comparative Perspective, Cultural Identity of Student: what teachers should know?", Michigan: Harvard University Press.
- Karatepe, R., İnandı, Y., Akar Karatepe, D. (2021), Academicians' Views on Career Barriers and Academic Alienation. In: *Education Quarterly Reviews*, 4(2), 152-165.
- Kline, R.B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Second Edition, the Guilford Press, a Division of Guilford Publications, Inc. 72 Spring Streets, New York, NY 10012.
- Krapp, A. (2005). Basic needs and the development of interest and intrinsic motivational orientations. *Learning and Instruction*. 15. 381-395.
- La Guardia, J. G., Ryan, R. M., Couchman, C. E., & Deci, E. L. (2000). Within-person variation in security of attachment: A self-determination theory perspective on attachment, need fulfillment, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 367-384.
- Leg Ault, L.1-Green- Demers. & I.Pelletier. (2006) Why Do High School students Lack Motivation in The Classroom? To Ward an Understanding of Academic a Motivational and the Role of Social Support. *Journal of Educational Psychology*. 98 (3).567-582.
- Mahmoudi, H., Brown, M. R., Amani Saribagloo, J. & Dadashzadeh, S. (2015). The Role of School Culture and Basic Psychological Needs on Iranian Adolescents' Academic Alienation: A Multi-Level Examination. *Youth & Society*, 1-21, DOI: 10.1177/0044118X15593668.

- Mann, S.J. (2001). Alternative perspective on the student experience: Alienation and engagement. *Studies in Higher Education*, 26, 7-13.
- McGregor, H. A., & Elliot, A. J. (2002). Achievement goals as predictors of achievement relevant processes prior to task engagement. *Journal of Educational Psychology*, 94, 381-395.
- Mirzaei Fandokht, O., Dortaj, F., Saadipour, E., Ebrahimi Ghavam, S., Delavar, A. (2020). The relationship between autonomy supportive environmental and academic well-being: the mediating role of basic psychological needs. *Journal of Psychological Science*, 19(87), 299-311. doi:10.29252/psychosci.19.87.299
URL: <http://psychologicalscience.ir/article-1-697-fa.html>. (In Persian).
- Mohseni Tabrizi, A. (1991) Alienation, *Journal of Social Sciences*, 2 (2), 52-72. (In Persian).
- Niemiec, C. P., & Ryan, R. M. (2009). Autonomy, competence, and relatedness in the classroom: Applying self-determination theory to educational practice. *Theory and Research in Education*, 7, 133-144.
- Pelletier, L. G., Sharp, E. C. (2009). Administrative pressures and teachers interpersonal behavior in the classroom. *Theory and Research in Education*, 7(2), 174-183.
- Reeve, J.M. (2009). *Understanding motivation and emotion* (5ed). New York: Wiley.
- Reis, H. T., Sheldon, K. M., Gable, S. L., Roscoe, J., & Ryan, R. M. (2018). Daily well-being: the role of autonomy, competence, and relatedness. In *Relationships, Well-Being and Behaviour* (pp. 317-349). <https://doi.org/10.4324/9780203732496-13>.
- Rossman, G.B. Corbett, H.D. and Firestone, W.A. (1998). *Change and Effectiveness in Schools: A Cultural Prespective*. New York: Suny press.
- Rovai, A.P. & M.J. Weighting. (2005). Feelings Of Alienation and Community among Higher Education Students in a Virtual Classroom. *Intent and Higher Education*, 8, 97-110.
- Ryan, R. M., & Deci, E. I. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new direction. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2002). Overview of self-determination theory: An organismic dialectical perspective. In E. L. Deci, & R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of self-determination research* (pp. 3-33). Rochester, NY: The University of Rochester Press.
- Sadeghi, K., Amani, J., & Mahmudi, H. (2013). A Structural Model of the Impact of Organizational Culture on Job Satisfaction among Secondary School Teachers. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 1-14. doi: 10.1007/s40299-013-0074-0.
- Schmid, A., Morinaj, J., Hascher, T. (2021). On the Relation between School Alienation and Social School Climate. *Swiss Journal of Educational Research* 43(3):451-463 .DOI:10.24452/sjer.43.3.8.
- Seeman, M. (1959). On the meaning of alienation. *American Sociological Review*, 24(6), 783-791.
- Sheikhul-Islami, R. (2011). examining the mediating role of life satisfaction in relation to self-determination and mental health; *Journal of Psychology*, 15 (1). (In Persian).
- Srite, M., Thatcher, J.B., Galy, E. (2008). Does Within-Culture Variation Matter? An Empirical Study of Computer Usage. *Journal of Global Information Management*, 16(10), 1-25.
- Stand age, M, Duda, J.L. & Ntovmanis, N. (2006). Students Motivational Processer and Their Relationship to Teacher Ratings in School Physical Education: A Self – Determination Theory Approach Research Quarterly For Exercise and Sport, 77, 100-110.
- Trivedi, R., Prakasha, G. S. (2021). Student alienation and perceived organizational culture: A correlational study. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 10(4), 1149-1158. DOI: 10.11591/ijere.v10i4.21304.
- Trusty, J. & K. Dooley-Dickey. (1993). Alienation from school: An exploratory analysis of elementary and middle school students' perceptions. *Journal of Research and Development in Education*, 26(4), 232-242.
- Visani, M., Gholamali Lavasani, M., Ajeei, J. (2012). The role of achievement goals, academic motivation and learning strategies on statistics anxiety: a causal model test. *Journal of Psychology*, 16(2), 142-160. (In Persian).
- Zakai, M.S., Esmaili, M.J. (2011). Youth and academic and academic alienation. *Iranian Cultural Research Quarterly*, 4(4), 55-90. (In Persian).